

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 619/2022
14.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Јасмине Стаменковић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради исплате накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1155/21 од 18.03.2021. године, у седници одржаној 14.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1155/21 од 18.03.2021. године, као о изузетно дозвољеној.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1155/21 од 18.03.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 3517/17 од 29.09.2020. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени „Железнице Србије“ АД Београд да исплати тужиоцу АА из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од октобра 2014. године закључно са августом 2015. године следеће износе:

- за октобар 2014. године износ од 6.309,46 динара са законском затезном каматом од 15.11.2014. године до исплате,
- за новембар 2014. године износ од 6.403,67 динара са законском затезном каматом од 15.12.2014. године до исплате,
- за децембар 2014. године износ од 6.630,90 динара са законском затезном каматом од 15.01.2015. године до исплате,
- за јануар 2015. године износ од 6.473,39 динара са законском затезном каматом од 15.02.2015. године до исплате,
- за фебруар 2015. године износ од 5.303,48 динара са законском затезном каматом од 15.03.2015. године до исплате,
- за март 2015. године износ од 6.412,35 динара са законском затезном каматом од 15.04.2015. године до исплате,

- за април 2015. године износ од 4.998,12 динара са законском затезном каматом од 15.05.2015. године до исплате,
- за мај 2015. године износ од 651,50 динара са законском затезном каматом од 15.06.2015. године до исплате,
- за јун 2015. године износ од 3.597,05 динара са законском затезном каматом од 15.07.2015. године до исплате,
- за јул 2015. године износ од 6.687,45 динара са законском затезном каматом од 15.08.2015. године до исплате,
- за август 2015. године износ од 6.840,15 динара са законском затезном каматом од 15.09.2015. године до исплате,

и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за исти период следеће износе:

- за октобар 2014. године износ од 2.748,44 динара са законском затезном каматом од 15.11.2014. године до исплате,
- за новембар 2014. године износ од 2.808,63 динара са законском затезном каматом од 15.12.2014. године до исплате,
- за децембар 2014. године износ од 2.762,88 динара са законском затезном каматом од 15.01.2015. године до исплате,
- за јануар 2015. године износ од 3.123,13 динара са законском затезном каматом од 15.02.2015. године до исплате,
- за фебруар 2015. године износ од 2.455,31 динара са законском затезном каматом од 15.03.2015. године до исплате,
- за март 2015. године износ од 2.671,81 динара са законском затезном каматом од 15.04.2015. године до исплате,
- за април 2015. године износ од 2.695,06 динара са законском затезном каматом од 15.05.2015. године до исплате,
- за мај 2015. године износ од 2.850,31 динара са законском затезном каматом од 15.06.2015. године до исплате,
- за јун 2015. године износ од 2.747,75 динара са законском затезном каматом од 15.07.2015. године до исплате,
- за јул 2015. године износ од 2.786,44 динара са законском затезном каматом од 15.08.2015. године до исплате,
- за август 2015. године износ од 2.850,06 динара са законском затезном каматом од 15.09.2015. године до исплате,

и **ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да исплати тужиоцу АА из ... на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од септембра 2015. године закључно са децембром 2016. године следеће износе:

- за септембар 2015. године износ од 3.955,84 динара са законском затезном каматом од 15.10.2015. године до исплате,
- за октобар 2015. године износ од 2.994,89 динара са законском затезном каматом од 15.11.2015. године до исплате,
- за новембар 2015. године износ од 6.303,43 динара са законском затезном каматом од 15.12.2015. године до исплате,
- за децембар 2015. године износ од 6.624,90 динара са законском затезном каматом од 15.01.2016. године до исплате,

- за јануар 2016. године износ од 6.987,25 динара са законском затезном каматом од 15.02.2016. године до исплате,
- за фебруар 2016. године износ од 5.488,69 динара са законском затезном каматом од 15.03.2016. године до исплате,
- за март 2016. године износ од 6.667,50 динара са законском затезном каматом од 15.04.2016. године до исплате,
- за април 2016. године износ од 6.552,86 динара са законском затезном каматом од 15.05.2016. године до исплате,
- за мај 2016. године износ од 6.715,77 динара са законском затезном каматом од 15.06.2016. године до исплате,
- за јун 2016. године износ од 899,00 динара са законском затезном каматом од 15.07.2016. године до исплате,
- за јул 2016. године износ од 6.967,50 динара са законском затезном каматом од 15.08.2016. године до исплате,
- за август 2016. године износ од 3.923,75 динара са законском затезном каматом од 15.09.2016. године до исплате,
- за септембар 2016. године износ од 3.087,68 динара са законском затезном каматом од 15.10.2016. године до исплате,
- за октобар 2016. године износ од 6.983,70 динара са законском затезном каматом од 15.11.2016. године до исплате,
- за новембар 2016. године износ од 4.939,75 динара са законском затезном каматом од 15.12.2016. године до исплате,
- за децембар 2016. године износ од 1.872,29 динара са законском затезном каматом од 15.01.2017. године до исплате

и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за исти период следеће износе:

- за септембар 2015. године износ од 2.789,38 динара са законском затезном каматом од 15.10.2015. године до исплате,
- за октобар 2015. године износ од 2.745,31 динара са законском затезном каматом од 15.11.2015. године до исплате,
- за новембар 2015. године износ од 2.757,75 динара са законском затезном каматом од 15.12.2015. године до исплате,
- за децембар 2015. године износ од 2.760,38 динара са законском затезном каматом од 15.01.2016. године до исплате,
- за јануар 2016. године износ од 3.217,81 динара са законском затезном каматом од 15.02.2016. године до исплате,
- за фебруар 2016. године износ од 2.527,69 динара са законском затезном каматом од 15.03.2016. године до исплате,
- за март 2016. године износ од 2.778,13 динара са законском затезном каматом од 15.04.2016. године до исплате,
- за април 2016. године износ од 2.866,88 динара са законском затезном каматом од 15.05.2016. године до исплате,
- за мај 2016. године износ од 3.078,06 динара са законском затезном каматом од 15.06.2016. године до исплате,
- за јун 2016. године износ од 2.746,94 динара са законском затезном каматом од 15.07.2016. године до исплате,

- за јул 2016. године износ од 2.903,13 динара са законском затезном каматом од 15.08.2016. године до исплате,
- за август 2016. године износ од 2.892,50 динара са законском затезном каматом од 15.09.2016. године до исплате,
- за септембар 2016. године износ од 2.830,38 динара са законском затезном каматом од 15.10.2016. године до исплате,
- за октобар 2016. године износ од 2.909,88 динара са законском затезном каматом од 15.11.2016. године до исплате,
- за новембар 2016. године износ од 2.830,06 динара са законском затезном каматом од 15.12.2016. године до исплате,
- за децембар 2016. године износ од 2.860,44 динара са законском затезном каматом од 15.01.2017. године до исплате, све у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

У преосталом делу ревизија тужиоца се **ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да накнаде тужиоцу трошкове парничног поступка у укупном износу од 237.407,00 динара, и то сваки у износу од по 118.703,50 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде од исплате, у року од 15 дана од пријема преписа ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3517/17 од 29.09.2020. године, ставовима првим и трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезу тужени да му солидарно исплате за период од октобра 2014. године закључно са августом 2015. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом, чија су висина и датуми доспећа ближе одређени овим ставовима изреке. Ставовима другим и четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да му за период од септембра 2015. године закључно са децембром 2016. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом, чија су висина и датуми доспећа ближе одређени овим ставовима изреке. Ставовима петим, шестим, седмим и осмим изреке, одбијени су као неосновани алтернативно постављени тужбени захтеви којим је тужилац тражио да се обавезу тужени да му за период од октобра 2014. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом, као и да се обавезе само тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да му за период од септембра 2015. године закључно са децембром 2016. године исплати по истим основима појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом, чија су висина и датуми доспећа ближе одређени овим ставовима изреке.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1155/21 од 18.03.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена

првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Правноснажном пресудом одлучено је о захтеву тужиоца за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Имајући у виду различиту праксу Апелационог суда у Београду о овом правном питању у односу на остале апелационе судове, као и у односу на правно схватање Врховног касационог суда и Врховног суда које је изражено у предметима са идентичним правним и чињеничним стањем, произлази да у конкретном случају постоји потреба одлучивања о посебној ревизији тужиоца ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), на основу чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог „Железнице Србије“ АД Београд до августа 2015. године, када је преузет код туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд по основу закљученог анекса уговора о раду од 28.08.2015. године. Тужилац је сада запослен код друготуженог на радном месту ... у Сектору за ... одељак за ... у области саобраћајних послова са коефицијентом посла 3,00. Колективним уговором туженог „Железнице Србије“ АД Београд из марта 2015. године предвиђено је да су накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора садржане у вредности радног часа за обрачун и исплату зараде. У обрачунским листама тужиоцеве зараде нису посебно исказивани износи ових накнада, нити су у колективном уговору утврђени параметри на основу којих је могуће ове накнаде издвојити из износа зараде по основу обављеног рада и времена проведеног на раду. Висина потраживања је утврђена прихватањем прве варијенте налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, која је дата у складу са Општим колективним уговором.

Тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд основан је Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године као друштво стицалац дела имовине туженог „Железнице Србије“ АД Београд утврђеног деобним билансом као саставним делом плана статусне промене тог привредног друштва, издвајање уз оснивање нових акционарских друштава. Планом статусне промене туженог „Железнице Србије“ АД предвиђено је да ће се опис преузетих обавеза привредних друштава насталих статусном променом уредити посебним уговором. Сви учесници статусне промене потписали су Протокол о усвајању Информације о спроведеном поступку статусне промене туженог „Железнице Србије“ АД од 24.06.2016. године и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних предузећа. Тим протоколом је

прихваћена назначена информација којом је одређено да се обавезе резервисане за судске спорове у току и обавезе по основу зарада и накнада зарада преносе у почетни биланс туженог „Железнице Србије“ АД после издавања.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правноснажно одбили тужбени захтев налазећи да су тужиоцу тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора исплаћене тако што су му урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа, као и да ни у посебним ни у општим актима не постоји основ за остваривање права тужиоца за накнаду тражених трошкова за утужени период јер нема одговарајућег општег акта на основу ког би то право могао остварити, због чега тужилац не може са успехом потраживати новчану исплату по овим основима.

По становишту Врховног суда, основано се ревизијом указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су одбили тужбени захтев у односу на туженог „Железнице Србије“ АД Београд за период од октобра 2014. године до августа 2015. године и туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд за период од септембра 2015. године до децембра 2016. године.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 61/05) које се примењују од 01.01.2006. године, поред осталог, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6). Послодавцима је након почетка примене новелираног Закона о раду остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. Притом, њихова висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ти трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место.

Колективним уговором друштва преносиоца од 24.03.2015. године, који је наставило да примењује и друштво стичалац, предвиђено је да је у вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. Из оваквог одређења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима. Тужени нису доставили одлуку о висини ових накнада, нити је обављеним вештачењем могла бити утврђена њихова висина, односно вредност са којим су укључене у вредност једног радног часа. То, међутим, не искључује право тужиоца на исплату ових накнада и не може се прихватити став да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени спорне накнаде нису номинално исказали у платној листи тужиоца, како је то прописано Законом о раду.

Сходно наведеном, произилази да су тужени у погледу исплате наведених накнада законске одредбе примењивали на штету тужиоца. Пошто колективни уговор који се примењивао у спорном периоду не садржи конкретну регулативу која утврђује висину тражених накнада, тужилац може потраживати њихову исплату у износима утврђеним према параметрима из ранијег колективног уговора. У овом случају

тужилац је то и учинио тако што је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђених налазом и мишљењем вештака а применом параметара из Општег колективног уговора.

Међутим, нису основани наводи ревизије о постојању солидарне обавезе туженог друштва стицаоца - „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд у односу на новчано потраживање настало пре његовог оснивања.

Наиме, тужено друштво стицалац основано је Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године („Службени гласник Републике Србије“ број 60/15) у поступку спровођења статусне промене туженог „Железнице Србије“ АД Београд. Реч је о статусној промени из члана 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима (издвајање уз оснивање) у којој се једно друштво (друштво преносилац) дели тако што преноси део своје имовине и обавеза на једно или више новооснованих друштава (друштво стицаоци), а по спроведеној статусној промени само наставља да постоји. У случају такве статусне промене за пренос обавеза на друштво стицаоца релевантан је искључиво уговор о статусној промени, односно план поделе. На друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца које су одређене наведеним актима. Поред тога, одредбом члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима прописано је да друштво стицалац солидарно одговара са друштвом преносиоцем за обавезе које су по наведеним статусним документима остале на страни друштва преносиоца али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцима другачије уговорено.

У конкретном случају, означена статусна промена друштва преносиоца спроведена је по поступку прописаном Законом о привредним друштвима. Решењем Владе Републике Србије од 02.07.2015. године дата је сагласност том привредном друштву од 11.05.2015. године којом је одобрен нацрт плана поделе који је 31.03.2015. године усвојио одбор директора тог привредног друштва (објављен на интернет страници Агенције за привредне регистре, у складу са чланом 495. став 1. Закона о привредним друштвима). Планом поделе, као саставним делом Одлуке о статусној промени од 11.05.2015. године, означене су номиналне вредности имовине и обавеза које се статусном променом преносе на друштва стицаоце и то су једнаке вредности. План не садржи опис преузетих обавеза ни начин на који ће се њихов пренос и реализација извршити, већ само констатацију да се на тужено друштво стицаоца преносе обавезе које се односе на имовину и обављање делатности железничког превоза путника, без јасног одређења да ли у те обавезе спадају и новчана потраживања запослених које је тај тужени преузео од друштва преносиоца. У плану је предвиђено да ће о томе бити закључен посебан уговор, али не и форма у којој ће се такав уговор закључити.

Између друштва преносиоца и свих друштава стицалаца (па и туженог „Инфраструктура Железнице Србије“ АД) закључен је 24.06.2016. године протокол којим су његови потписници прихватили информацију о спроведеном поступку статусне промене друштва преносиоца и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава. Означеним протоколом су у биланс туженог друштва преносиоца, поред осталог, пренета „резервисања“ за судске спорове, односно спорове који су у току. Наведени протокол, по оцени Врховног суда, има значај

уговора предвиђеног у одељку V плана поделе туженог друштва преносиоца, тако да је спорно новчано потраживање настало пре његове статусне промене остало обавеза тог туженог, а не постоји солидарна обавеза туженог друштва стицаоца у смислу члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима јер нема разлике у вредности имовине која му је пренета и обавеза које је преузео.

Околност да је тужено друштво стицалац преузело тужиоца као запосленог и са њим закључило анекс уговора о раду не значи да је на тај начин преузело и све обавезе тужиоцевог ранијег послодавца – друштва преносиоца по основу радног односа насталог пре статусне промене. Закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се тужилац задржи у радном односу, у складу са члановима 147-151 Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленом из њиховог радног односа.

Сходно свему наведеном, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке, док је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП припадају потребни трошкови целог поступка (првостепеног, другостепеног и ревизијског) према оствареном успеху у спору. Висина је одмерена на име тражених и опредељених трошкова са траженим увећањем од 20% на име ПДВ-а и то: за састав тужбе и три образложена поднеска од стране адвоката по 7.200,00 динара, заступања на два одржана рочишта по 9.000,00 динара и на осам одложених рочишта по 5.400,00 динара, за састава жалбе 14.400,00 динара и ревизије 21.600,00 динара, све према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време предузетих радњи; за трошкове вештачења 10.000,00 динара, као и на име судских такси: за тужбу 6.535,00 динара и за првостепену одлуку 10.000,00 динара (колико је тужилац платио), за жалбу и другостепену одлуку по 14.145,00 динара, за ревизију 28.291,00 динара и ревизијску одлуку 42.436,00 динара, одмерено према тарифном броју 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 28/94...95/18). Тужени нису солидарни дужници и зато су, сагласно члану 160. став 1. ЗПП, дужни да тужиоцу надокнаде ове трошкове на једнаке делове будући да не постоји знатна разлика у погледу њиховог удела у предмету спора.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић